

رام-۴۵

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

چهاردهم اردیبهشت

چهاردهم اردیبهشت ماه به خاطر پیوندش با زادروزها و سالمرگ‌های نامداران ایرانی اهمیت دارد. در ۳۸۷ خورشیدی خواجه عبدالله انصاری در چنین روزی زاده شد و درست دویست سال بعد در ۵۸۷ شیخ شهاب‌الدین سهروردی شیخ اشراق به دست حاکم ایوبی حلب به شکل دلخراشی کشته شد. نزدیک به هفتصد سال بعد دامنه مرگها گسترش یافت و در ۱۲۹۶ به دنبال هجوم متفقین به ایران و سیاستهای خانمانسوز انگلیسی‌ها، قحطی وحشتناکی در ایران بروز کرد که یک سوم تا یک چهارم جمعیت کشور را طی چند سال از میان برد. دو سال بعد در همین روز شورش جنگل فرو نشست و دکتر حشمت که از رهبران این حرکت بود به دست متین‌الملک اعدام شد. از میان درگذشتگان دیگر این روز می‌توان از سلطان حسین بایقرا (۸۸۵) و تیپو سلطان (۱۱۷۸) یاد کرد که این دومی در جریان جنگ با استعمارگران انگلیسی به قتل رسید.

تنديس شيخ شهاب‌الدین سهروردی

در دوران معاصرمان این روز با چند رخداد مربوط به نهضت ملی شدن صنعت نفت ارتباط دارد. در ۱۳۳۰ در پی اعلام ملی شدن صنعت نفت رزمناو انگلیسی «اچ . ام . اس . یوریالوس» وارد خلیج فارس شد، و یک سال بعد (۱۳۳۱) تیمسار زاهدی که مخالف این جریان بود با جلب نظر موافق آیت‌الله کاشانی در اعتراض به این حرکت در مجلس بست نشست.

دکتر حشمت (بالا) و سپهبد زاهدی (چپ)

در کشورهای دیگر دنیا چهاردهم اردیبهشت بیشتر با رخدادهای سیاسی و اجتماعی حاشیه‌ای مصادف بوده است. در ۱۱۹۳ ناپلئون شکست خورده به تبعیدگاهش در البا رسید، در ۱۲۸۳ آمریکا ساخت کانال پاناما را آغاز کرد، در ۱۳۱۱ آل کاپون در آتلانتا به یازده سال زندان محکوم شد، در ۱۳۳۲ ارنست همینگوی به خاطر کتاب پیرمرد و دریا جایزه‌ی پولیتزر را برد، و در ۱۳۷۳ اسحاق رابین و یاسر عرفات عهدنامه‌ی صلح امضا کردند. در این میان مهمتر از همه سال ۱۳۵۸ بود که در آن مارگارت تاچر اولین صدر اعظم زن بریتانیایی شد.

مارشال یوسیپ بروز تیتو

از میان زادگان چهاردهم اردیبهشت می‌توان از توماس هنری هاکسلی زیست‌شناس (۱۲۰۴) و حسنی مبارک رئیس‌جمهور مصر (۱۳۰۷) نام برد. لورنزو دم‌دیچی (۸۹۸) و جوزف مک کارتی سناتور امریکایی (۱۳۳۶) و مارشال تیتو بنیانگذار بلشویک کشور یوگسلاوی (۱۳۵۹) هم که هر سه سیاستمدارانی به نسبت بدنام بودند در همین روز درگذشتند.